

MINISTERSTWO NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Warszawa, 29.09.2010

WYZWANIA I SZANSE ROKU AKADEMICKIEGO 2010/2011

1 października w życie wchodzi **pakiet sześciu ustaw reformujących naukę**. Niemal jednocześnie sejm rozpoczyna prace nad projektem **reformy szkolnictwa wyższego i kariery akademickiej**, przedłożonym przez rząd. To unikalna szansa na skorelowanie i silniejsze powiązania obu sektorów, pierwsza taka próba po transformacji ustrojowej 1989 r.

Plany na rok akademicki 2010/2011

- Nowości dla studentów, uczonych i uczelni
- Prace legislacyjne nad reformą szkolnictwa wyższego w Sejmie (rząd przyjął 14.09.2010)
- Czas przygotowań do wprowadzenia nowego systemu od 1.10.2011
- Reforma nauki jako I etap zmian systemowych – od 1.10.2010
- Finansowanie nauki i szkolnictwa wyższego, inwestycje i rozwój

I. NOWOŚCI W ROKU AKADEMICKIM 2010/2011:

➤ STUDENCI:

- Staraniem rządu dzięki szybkiej ścieżce legislacyjnej (ustawy o budżecie) już z początkiem stycznia 2011 studenci zyskają **51-procentowe** (zamiast proponowanych wcześniej 49 %) zniżki na przejazdy publicznym transportem kolejowym
- Wprowadzamy nowy korzystniejszy dla młodych ludzi **system kredytów studenckich**:
  - 100-procentowe poręczenia państwa, dzięki czemu z kredytów skorzysta młodzież, która nie była dotąd w stanie przedstawić wymaganego przez komercyjne banki poręczenia
  - Możliwość czasowego zawieszenia spłaty w sytuacji utraty źródeł dochodu
  - Uproszczenia proceduralne – legitymacja dokumentem poświadczającym status student

➤ **NAUKOWCY:**

- Uruchomienie **Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki** – pilotażowo 50 mln zł z przeznaczeniem na badania o wielkim znaczeniu dla dziedzictwa narodowego – ogłoszenie: październik 2010 (informacja w załączeniu)
- **Wirtualna Biblioteka Nauki** – systematyczne poszerzanie baz publikacji naukowych (od września 2010: *Nature i Science*)
- Pierwsze konkursy w **Narodowym Centrum Nauki** – I kwartał 2011

➤ **UCZELNIE:**

- Przygotowania do wdrożenia **Krajowych Ram Kwalifikacji w 2011/2012:**
  - **podręcznik** przygotowany w MNiSW – (informacja w załączeniu)
  - **cykl spotkań szkoleniowo-informacyjnych**, których celem ma być zapoznanie pracodawców oraz pracowników szkół wyższych ze specyfikacją KRK i ich oddziaływaniem na otoczenie społeczno-gospodarcze środowiska akademickiego.
- Specjalny **„podręcznik komercjalizacji badań”** dla uczelni – pomoc w procesie wdrożenia wyników badań – listopad 2010: konferencja i prezentacja (informacja w załączeniu)
- Rozpoczęcie prac **Forum Ekspertów nad przyszłym programem strategicznym dla szkolnictwa wyższego** – pierwsze spotkanie 07.10.2010 (informacja w załączeniu)

II. REFORMA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I KARIERY AKADEMICKIEJ

Przygotowane w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego projekty nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki to **kolejny etap kompleksowej reformy dwóch powiązanych sektorów: nauki i szkolnictwa wyższego** – rozpoczynają się prace w Sejmie; **planowane wejście w życie: 01.10.2011**

➤ CELE STRATEGICZNE:

Wolność programowa i decentralizacja

- projekt reformy przewiduje **likwidację obowiązujących obecnie sztywnych standardów kształcenia**, w których minister definiuje proces kształcenia dla zamkniętej listy kierunków studiów.
- uczelnie – przy wsparciu autorytetów naukowych, pracodawców i ekspertów w dziedzinie gospodarki – będą samodzielnie tworzyć programy studiów.
- nowe przepisy wprowadzają do naszego systemu sprawdzone w Europie najlepsze wzorce w postaci tzw. ram kwalifikacji, które opisują efekty kształcenia. Kluczowe znaczenie w ocenie efektywności dydaktyki będą mieć: **wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne**, które mają dziś decydujące znaczenie na rynku pracy.
- nowelizacja zakłada także zniesienie wymogu zatwierdzania regulaminów studiów i statutów uczelni przez ministra.

Finansowy pakiet studencki

- do projektu nowelizacji ustawy wprowadzono **katalog bezpłatnych usług edukacyjnych**, które mają być świadczone studentom uczelni płatnych i bezpłatnych.
- **wprowadzenie umów cywilno-prawnych** między uczelnią a studentami studiów stacjonarnych w uczelniach publicznych.
- zagwarantowano **prawo do korzystania z ulgowych przejazdów dla studentów po ukończeniu studiów pierwszego stopnia (licencjat) do 31. października** danego roku.
- wprowadzone będą także **zmiany w systemie stypendialnym**, aby w większym stopniu z pomocy materialnej korzystali najubożsi studenci. Podniesiona zostanie także ranga i wartość stypendiów naukowych.

Wyższa jakość studiów, większe szanse absolwentów na rynku pracy

- uczelnie uzyskają **prawo do tworzenia nowych kierunków i programów studiów bez obecnych standardów** – umożliwi to swobodne tworzenie kierunków studiów, łączących najbardziej pożądaną na rynku pracy wiedzę i umiejętności.
- znowelizowana ustawa pozwoli na **zaangażowanie pracodawców i podmiotów gospodarczych** w tworzenie programów studiów i dydaktykę.
- planowane jest powołanie **Rzecznika Praw Absolwenta**, który będzie zabiegać o poprawę dostępności do zawodów regulowanych i ułatwienia dla absolwentów na rynku pracy.
- uczelnie będą zobowiązane do **monitorowania zawodowych losów swoich absolwentów**.
- **praktyki zawodowe** wliczane będą do przebiegu studiów bez konieczności ich wydłużania.

Dynamiczna kariera naukowa, transparentne uczelnie

- przewidziano przejrzyste **procedury konkursowe** na wszystkie stanowiska w uczelniach i większe otwarcie na badaczy z zagranicy.
- zmieniają się także zasady uzyskiwania stopnia doktora i przeprowadzania procedury habilitacyjnej. Procedura nadawania stopnia doktora habilitowanego skróci się **z 11 do ok. 4 miesięcy**.
- uczeni będą mogli być zatrudniani **maksymalnie na dwóch etatach** (drugi za zgodą rektora)
- zakazana będzie w uczelniach podległość służbowa osób spokrewnionych i spowinowaconych, która mogłaby powodować stronnicze decyzje i nieobiektywne oceny naukowe.
- informacja o wolnych etatach w szkolnictwie wyższym będzie ogólnie dostępna za sprawą tzw. elektronicznego słupa ogłoszeniowego.
- nowością jest także wprowadzenie **instytucji promotora pomocniczego** przy przewodzie doktorskim, który będzie istotnym wsparciem naukowym wobec rosnącej liczby doktoratów.
- wprowadzona zostanie z mocy ustawy **uznawalność równoważnych dyplomów uzyskanych w państwach UE, Europejskim Obszarze Gospodarczym oraz OECD**. Dotychczasowy brak takiej regulacji powodował znaczne utrudnienia w realizacji kariery zawodowej i naukowej w Polsce przez absolwentów najlepszych uczelni na świecie.

Efektywne finansowanie i zarządzanie uczelniami

- wszystkie uczelnie publiczne będą otrzymywać na dotychczasowych zasadach dotację statutową z budżetu państwa z uwzględnieniem wskaźnika inflacji
- dodatkowo utworzony zostanie **fundusz projakościowy**, z którego skorzystają jednostki, które uzyskają w drodze konkursu status Krajowych naukowych Ośrodków Wiodących (KNOW) – będą to wydziały lub jednostki naukowe, o statusie publicznym lub niepublicznym; o przyznaniu statusu KNOW decydować będą **niezależne komisje konkursowe** z udziałem międzynarodowych ekspertów.
- Rektorzy uczelni na mocy nowego prawa zyskają **szersze uprawnienia w zakresie zarządzania uczelnią i jej majątkiem**.
- Projekt przewiduje **dwa alternatywne sposoby powoływania rektora uczelni**, kierowników podstawowych jednostek organizacyjnych oraz ich zastępców – w drodze konkursu lub wyboru.

III. REFORMA NAUKI

- **Już 01.10.2010** – pierwszy kluczowy etap systemowej spójnej reformy nauki i szkolnictwa wyższego po 1989 roku
- **Główne cele i koncepcje**
  - **Większa autonomia naukowców** – m.in. dwie niezależne agencje: NCN, NCBiR
  - **Wyższa jakość badań** – m.in. Komitet Ewaluacji Jednostek Naukowych
  - **Wsparcie dla młodych naukowców** – m.in. gwarantowane 20% środków w NCN dla początkujących naukowców
  - **Nauka bliżej gospodarki** – zniesienie barier i zaangażowanie przedsiębiorców

IV. FINASOWANIE NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Rok 2010:

- **Wzrost budżetu nauki o 17%** w por. z rokiem 2009 (wzrost od 2007 o 2 mld zł !!!)
- Dotychczas podpisaliśmy umowy z funduszy strukturalnych na **ponad 13 mld zł** (wydaliśmy już ponad 2 mld zł) – **78% wykonania** puli zarządzanych środków

Rok 2011:

- **Wzrost budżetu nauki** o ponad 200 mln zł
- **Konsolidacja budżetów resortowych na naukę:**
  - Rada Ministrów 28.09.2010 podjęła uchwałę w sprawie działań mających na celu **konsolidację środków publicznych przeznaczonych na naukę**, przedłożoną przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego. Uchwała przewiduje konsolidację wydatków publicznych przeznaczonych na naukę będących w dyspozycji ministra nauki i szkolnictwa wyższego i innych członków Rady Ministrów. Zgodnie z uchwałą, **członkowie Rady Ministrów będą informować ministra nauki i szkolnictwa wyższego oraz ministra finansów o planowanych w projekcie budżetu na każdy rok wydatkach na działalność badawczo-rozwojową**. Uzyskanie globalnego poziomu wydatków budżetowych na cele związane z badaniami naukowymi pozwoli na wyliczenie właściwego wskaźnika ich udziału w PKB i będzie stanowić podstawę prawidłowej polityki państwa w tym zakresie.
- Utrzymanie poziomu finansowania szkolnictwa wyższego mimo cięć budżetowych i nizu demograficznego.
- Planowany wzrost nakładów po wejściu w życie reformy.